Kulturplan 2026-2028

Policy

Strategi

Riktlinje

▶ Plan

Laholms kommun
Postadress: 312 80 Laholm. Besöksadress: Humlegången 6
Växel: 0430-150 00. www.laholm.se

Beslutad av:	Diarienummer:	Typ av styrdokument:	Dokumentansvarig:
Kommunfullmäktige	2025-000242	Plan	Kulturenheten
Beslutsdatum och paragraf:	**Giltig till:**	**Senast reviderad:**	
2025-12-16 § 146	31 december 2028	2025-12-16	

Innehållsförteckning

1. Förord 4
2. Inledning 4
Arbetsprocess 4
Nationella och regionala kulturpolitiska utgångspunkter 4
Andra gemensamma perspektiv 5
Vision 2050 5
Kulturens egenvärde och roll i en hållbar samhällsutveckling 5
3. Fokusområden för Kulturplan 2026-2028 6
Fokusområde 1. Kultur för barn och unga 6
Kulturskolan 7
Kultur i skola och förskola 8
Mål för Kultur för barn och unga 9
Fokusområde 2. Kultur för äldre 9
Mål för Kultur för äldre 9
Fokusområde 3. Laholm som konststad 10
Den offentliga konsten 10
Gestaltad livsmiljö 10
Teckningsmuseet - ett centrum för teckningskonst 11
Stadshusgalleriet 12
Mål för Laholm som konststad 12
Fokusområde 4. Ett levande kulturarv 12
Lugnarohögen 13
Lagaholms slottruin 13
Rådhuset 13
Laholms keramiska kulturarv 13
Kraftverken längs Lagan 13
Bingestickning 13

Skydd av kulturarv vid kris, höjd beredskap och krig 14
Mål för Ett levande kulturarv 14
4. Övriga viktiga perspektiv 14
Kulturella och kreativa näringar 14
Konstnärlig frihet, yttrandefrihet och armlängds avstånd 14
Internationalisering 15
Laholms kulturpris 15
Mötesplatser och arenor för kultur 16
Laholms teater 16
Stadsparkscenen 16
Campus Laholm Aula och Blackbox 16
Bibliotek och bokbuss 17
Det civila samhället och folkbildning 17
Stöd till föreningar, studieförbund och andra kulturaktörer 17
Arrangemangsbidrag 17
Kultur och folkhälsa 17
5. Uppföljning 18

1. Förord

Kultur är en bärande kraft i ett hållbart och demokratiskt samhälle som stärker vår gemenskap och hjälper oss att förstå varandra. Kulturplanen ska vara en kompass för beslut och handling, men också en inbjudan till samarbete mellan invånare, föreningsliv och kulturaktörer. Tillsammans skapar vi förutsättningar för ett kulturliv som inspirerar, engagerar och utvecklar Laholm.

Genom satsningar på Laholm som konststad och ett levande kulturarv vill vi stärka platsens dragningskraft och bjuda in fler att ta del av den berättelse som formas här – välkommen till Laholm, den levande kulturkommunen!

2. Inledning

Laholms kommuns kulturplan 2026 – 2028 är kommunens gemensamma strategiska dokument för kulturutveckling i Laholms kommun. Den anger riktning, prioriteringar och mål och berör områden som kultur för olika målgrupper, besöksnäring, kulturmiljöer, och kulturarv. Planen består av en nulägesbeskrivning av olika aspekter av det lokala kulturlivet, samt kommunens samlade ambitioner och är avsedd att vara ett verktyg för såväl förtroendevalda som anställda i kommunen, allmänheten och ett stöd i dialoger med Region Halland, andra regionala aktörer och nationella institutioner.

Ansvarig nämnd är kultur- och folkhälsonämnden i Laholms kommun och planen ska genomföras i bred samverkan med kommunens övriga nämnder och förvaltningar.

Arbetsprocess

Kulturplan för 2026–2028 har utarbetats i dialog med berörda förvaltningar i kommunen, med föreningar och byalag, studieförbund, lokala kulturskapare och andra representanter för kulturlivet. Dialog har även genomförts med Ungdomsforum och Funktionsrättsrådet. Inkomna synpunkter och förslag har samlats in och beaktats. Kulturplanen antas i kommunfullmäktige i december 2025 efter en remissrunda.

Nationella och regionala kulturpolitiska utgångspunkter

Laholms kulturplan utgår från kulturpolitiska mål som finns på nationell, regional och lokal nivå. Den är framtagen utifrån Laholms unika behov och förutsättningar.
De nationella kulturpolitiska målen anger bland annat att *”kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig frihet ska prägla samhällets utveckling”.*

Region Hallands *Kulturstrategi 2025 – 2032* och *Kulturplan 2025 – 2028* har också varit vägledande för Laholms kommuns kulturplan. De regionala kulturpolitiska målen i Halland handlar om konsten, människan och samhället:

- Halland – en dynamisk och modig plats för kultur
- Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet
- Halland – en plats där kultur präglar samhället

De halländska kulturpolitiska målen är kopplade till var sitt strategiskt utvecklingsområde:

- Ett fritt konst- och kulturliv
- Engagerande kulturliv för alla
- Kultur som samhällskraft

Andra gemensamma perspektiv

Utöver dessa styrdokument tar kulturplanen sin utgångspunkt i följande perspektiv och lagstiftningar: FN:s barnkonvention, Agenda 2030, diskrimineringslagen, Region Hallands "Vägar till hållbar regional utveckling", Laholms kulturplan kopplar även till Laholms biblioteksplan, Vision Lugnarohögen, Destinationsstrategi och Strategiska prioriteringar folkhälsa 2024–2027 samt Laholms kommuns Idrott- och fritidsprogram 2024–2027.

Vision 2050

Laholms kommuns vision och övergripande färdriktning utgör grunden för kommunens utveckling, målsättningar och kontinuerliga förbättringsarbete. Där formuleras följande: *I Laholm vill vi bli fler för en starkare framtid. Här förenas livskvalitet och tillväxt för en hållbar utveckling. Laholms kommuns befolkningsmål är 32 000 invånare år 2050.*

I visionen finns fyra målområden där varje område har ett eller flera resultatmål kopplade till sig:

- **Barn och unga med resultatmålet**: Barn och ungas psykiska hälsa ska förbättras
- **Samhällsplanering med resultatmålet:** Det är fler som trivs och vill leva och bo i Laholm
- **Utbildning, näringsliv och företagsamhet med resultatmålen:** Fler är behöriga till gymnasiet och har förutsättningar för högre studier och Fler företagsetableringar och fler människor i arbete
- **Trygghet och folkhälsa med resursmålet:** Folkhälsan förbättras

Ett hållbart samhälle är ett samhälle där ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning förenas med en god miljö och där kulturen är bidragande. Kulturen och de olika konstformerna är viktiga delar för att Laholms kommun ska lyckas med sina övergripande visioner. För att uppnå mål och prioriteringar krävs ett nära samarbete mellan Laholms kommun, civilsamhälle och näringsliv samt Region Halland.

Kulturens egenvärde och roll i en hållbar samhällsutveckling

Kulturen utgör en bärande samhällskraft med ett omistligt egenvärde.[1] Den är en mänsklig rättighet och en förutsättning för demokrati, yttrandefrihet och social sammanhållning. Kulturens bidrag till livskvalitet, folkhälsa, och lokal attraktionskraft gör den till en viktig del i kommunens hållbarhetsarbete och arbete med breddad inkludering**.**

I Laholms kommun ska kulturen främjas som ett medel för delaktighet, lärande och skapande. Ett levande kulturliv kräver såväl professionella kulturskapare[2] som ideella krafter och tillgängliga kulturarenor. Invånarnas inflytande över kulturutbudet ska stärkas. Civilsamhället

[1] https://kro.se/konstn%C3%A4ren/konstnaren-2-2023/kritikern-marten-arndtzen-idag-vill-man-garna-legitimera-konsten-genom-att-gora-den-samhallsnyttig/

[2] Kulturplanen definierar epitetet "professionell" i enlighet med Region Hallands definition: "
"Kulturskapare som genom utbildning eller dokumenterad erfarenhet uppnått en professionell nivå inom sitt konstnärliga eller kulturella område och vars verksamhet utmärks av en hög grad av kvalitet, konstnärlig integritet och hållbarhet."

har en central roll både som skapare och som möjliggörare av kulturverksamhet, vilket bidrar till gemenskap och kreativ utveckling. Det konstnärliga uttrycket ska ges utrymme att utvecklas på sina egna villkor, samtidigt som det möjliggör möten, förståelse och gemenskap mellan människor.

Kommunens kulturpolitik vilar på principer om jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och mångfald. Alla invånare, oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, funktionsvariation eller sexuell identitet, ska ges likvärdiga möjligheter att skapa och ta del av kultur. Ojämställdhet och sociala skillnader påverkar människors livsvillkor och kan motverkas genom riktade insatser i kulturlivet. Särskild uppmärksamhet ska riktas till barn och unga, äldre, personer med funktionsnedsättning och nationella minoriteter. För att kulturen ska vara tillgänglig bör fysiska, digitala och kommunikativa anpassningar finnas tillgängliga. Samverkan med funktionsrättsorganisationer är avgörande för ett inkluderande kulturliv.

Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling vilar på tre dimensioner – social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Kulturen är en viktig del i detta sammanhang genom att bidra till social sammanhållning, ekonomisk utveckling och ett hållbart nyttjande av resurser.

Genom ett strategiskt arbete som förenar tradition och förnyelse skapar Laholm kommuns förutsättningar för ett tillgängligt, dynamiskt och hållbart kulturliv – för dagens och framtidens invånare.

3. Fokusområden för Kulturplan 2026-2028

Laholms kulturplans övergripande målsättning är:
Laholm ska vara en levande kulturkommun med ett rikt, tillgängligt och kvalitativt kulturliv som främjar kunskap, mångfald, delaktighet och upplevelser för både invånare och besökare.

Laholm kommuns fokusområden för kultur utgår från de nationella målen, regionala och lokala mål och strategier. Dessa är:

1. *Kultur för barn och unga*
2. *Kultur för äldre*
3. *Laholm som konststad*
4. *Ett levande kulturarv*

Utöver dessa utgör Teckningsmuseet och Kulturskolan särskilt viktiga verksamheter.

Fokusområde 1. Kultur för barn och unga

Barnkonventionen är sedan 2020 lag i Sverige. Enligt konventionen har barn rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och samhället ska aktivt främja tillgången till lämpliga och jämlika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt rekreations- och fritidsaktiviteter. Därtill säkerställs i artikel 13 och 14 barns yttrandefrihet och tanke- och religionsfrihet, vilket innefattar möjligheten att uttrycka sig genom konst och skapande.

Kommuner och andra ansvariga aktörer ska säkerställa att barnkonventionen genomsyrar all verksamhet och alla beslut. Offentliga och privata aktörer inom kultursektorn bör därför verka för att barn ges likvärdiga förutsättningar att ta del av kulturutbudet och utveckla sin kreativitet utifrån sina behov och förutsättningar.

Drygt 22% av invånarna i Laholms kommun är under 19 år. Barn och unga i Laholms kommun ska ha tillgång till ett kvalitativt och varierat kulturutbud som stimulerar kreativitet, lärande och gemenskap. Biblioteken, Teckningsmuseet och Kulturskolan utgör centrala kulturaktörer i detta arbete som bidrar till att stärka barns och ungas möjligheter att både uppleva och skapa kultur. Särskilt fokus ska läggas på att skapa inkluderande kulturmöten och möjligheter till eget skapande, där unga får utforska sin kreativitet utan prestationskrav. Kulturen ska ses som en resurs för att främja barns och ungas psykiska hälsa genom meningsfulla sammanhang, eget skapande och stärkta sociala relationer.

Kulturskolan bedriver en bred kreativ verksamhet för barn och unga som beskrivs nedan. Utöver Kulturskolan är folkhögskolor och studieförbund är viktiga aktörer i arbetet med att stödja ungas konstnärliga utveckling. Kommunen främjar även kulturella feriearbeten och stärker utbildningskedjan för unga som vill utveckla sitt eget skapande.

Biblioteken i Laholm erbjuder litteratur och medier för alla åldrar och en miljö som inspirerar till kreativitet för barn och unga. Makerspace på Stadsbiblioteket är en skaparverkstad där barn ges möjlighet att testa olika kreativa aktiviteter. Barn och unga får på biblioteket ta del av kultur genom bland annat teaterföreställningar, musikföreställningar, sagostunder, bokcirklar och andra läsfrämjande aktiviteter. På Äppelhyllan finns medier för och om barn med funktionsnedsättning. Bibliotekets verksamhet för barn och unga beskrivs närmare i kommunens biblioteksplan.

Teckningsmuseet erbjuder barn och unga en kreativ frizon, med pedagogiska program för skolor och en öppen tecknarateljé för allmänheten utrustad med konstnärsmaterial. Museet betonar vikten av barns och ungdomars egna skapande och utforskandet av sin kreativitet. Teckningsmuseets uppdrag beskrivs inom Fokusområde 3 Laholm som konststad.

Kulturskolan

Kulturskolan i Laholm utgör en central del av kommunens kulturutbud och bedriver sin verksamhet i enlighet med barnkonventionen. För att säkerställa att barnens rättigheter och välmående alltid står i fokus är en majoritet av pedagogerna utbildade barnrättsstrateger.
Kulturskolan riktar sig till barn och ungdomar upp till 19 år och erbjuder en stor bredd av aktiviteter inom konstnärliga och kulturella uttrycksformer.

Kulturskolans aktiviteter ska vara tillgängliga för alla barn och ungdomar i kommunen oavsett geografisk eller socioekonomisk bakgrund. Ämnesutbudet omfattar nu cirka 50 ämnen inom fyra spår: scenkonst, konst & media, musik och KomTek.

Kulturskolans verksamhet är uppdelad i tre delar:

1. Kursverksamhet för barn och unga som ansöker till kurser och betalar terminsavgift.
2. Verksamhet i skola och förskola där alla barn nås med inspirerande kulturaktiviteter.
3. Öppen tillgänglig verksamhet med inspirerande kulturaktiviteter, ofta under skollov.

Kulturskolan är därtill aktivt engagerad i kommunens kulturevenemang och samarbetar med lokala föreningar för att ytterligare berika Laholms kulturutbud. Genom att främja kreativ utveckling och social integration skapas mötesplatser där barn från olika bakgrunder kan träffas och samarbeta.

I samverkan med förskolor och grundskolor samt med andra verksamheter inom Campus Laholm, inklusive Osbecksgymnasiet och Vuxenutbildningen, når Kulturskolan ut till barn och unga i både tätort och glesbygd.

Kulturskolan har kommunens uppdrag att bidra till att förbättra barns psykiska hälsa, med särskild fördjupning på åldersgruppen 0–5 år.

Mål för Kulturskolans verksamhet

- Kulturskolan ska samarbeta med förskola och skola för att nå utvalda målgrupper.
- Kulturskolan ska bidra till att öka gymnasiets attraktivitet.
- Kulturskolan ska följa samhällsutvecklingen och sträva efter att väcka barn och ungas nyfikenhet inom en bredd av kulturämnen.
- Kulturskolan ska sträva efter att bygga självkänsla och självförtroende för att motverka utanförskap.

Kultur i skola och förskola

Laholms kommuns intention är att alla barn ska kunna få del av minst en kulturupplevelse, kulturarvsaktivitet eller eget skapande varje läsår under sin skolgång. Det är skolhuvudmannen som ansvarar för att inskrivna barn och unga får del av kultur i enlighet med skollagen och barnkonventionen.

Kultur inom kommunala skolor och förskolor

Kommunala skolor och förskolor arbetar med kultur utifrån intentionen ovan. För att stimulera barns språkutveckling har alla förskoleavdelningar ett kapprumsbibliotek där barnen tillsammans med sina vårdnadshavare kan låna böcker. Böckerna främjar högläsning i hemmen och inom förskolans verksamhet tillsammans med förskolans personal.

För att stärka den lokala förankringen och barnens kunskap om hemkommunen och kulturarvet har kommunens skolor aktiviteter med eget skapande och kulturarvsaktiviteter både i närområdet och i samarbete med regionala kulturinstitutioner i Sydsverige. Genom de regionala kulturinstitutionerna ges eleverna möjlighet att upptäcka ett bredare spektrum av kulturella uttryck och aktiviteter, vilket kan inspirera till ett engagemang i kultur även på fritiden.

Utöver det gör de olika skolorna kulturprojekt under ledning av professionella kulturaktörer kopplade till aktuella teman och läroplanens mål. Dessa projekt kan variera över tid och i omfattning. Insatserna finansieras främst med Skapande skola-medel som varje skola söker av sin huvudman.

På de olika kommunala skolorna finns kulturombud som samordnar kulturaktiviteterna.

Mål för Kultur för barn och unga

- Stärka alla barns och ungas möjligheter att uppleva och skapa kultur genom ett brett och inkluderande kulturutbud.
- Inspirera fler barn och unga till ett eget och aktivt kulturengagemang.
- Använda kultur som en resurs för att förbättra barns och ungas psykiska hälsa och stärka deras förutsättningar för lärande och gymnasiebehörighet.

Fokusområde 2. Kultur för äldre

Laholm har en betydande andel invånare i åldern 65+. Andelen är över riksgenomsnittet och växande. Många äldre har av olika skäl svårt att ta del av kulturlivet och att själva få möjlighet att skapa.

Kulturupplevelser och kulturella aktiviteter är viktiga för människors välbefinnande och hälsa; ung som gammal, oavsett hälsotillstånd. Forskning pågår för att undersöka kulturupplevelsers påverkan på människans allmänhälsa.[3] Mycket tyder på att kulturupplevelser kan lindra demens och andra neurodegenerativa sjukdomar.[4] Laholms kommun ska enligt socialtjänstlagen arbeta förebyggande för att senarelägga behovet av eventuella stödinsatser så som hemtjänst. Ett utvecklat samarbete mellan äldreomsorg, träffpunkter och föreningar är av stor vikt.

Kultur för äldre kan vara upplevelsebaserat och/eller deltagarbaserat. Att delta i kulturaktiviteter för äldre kan vara ett värdefullt komplement till rehabilitering och motverka ohälsa.

Laholms kommun bedriver träffpunktsverksamhet i tolv samhällen. Träffpunkterna, som sedan 2024 är organiserade inom biblioteksverksamheten, erbjuder aktiviteter främst för seniorer med inslag av kultur. Verksamheten samordnas av en aktivitetssamordnare i nära samverkan med målgruppen och genom betydande ideella insatser, både från enskilda volontärer och lokala föreningar. Volontärskapet skapar mervärde för såväl deltagare som frivilliga och bidrar till att motverka ofrivillig ensamhet. För äldre som bor i särskilt boende anordnas kulturaktiviteter på plats som organiseras av aktivitetsombuden på respektive boende.

Ett regionalt avtal avseende ”Kultur för äldre” finns tecknat mellan Region Halland och de sex halländska kommunerna. Avtalet möjliggör långsiktig samverkan, ökad tillgänglighet och hög kvalité på kultur och styr de regionala subventionerna till kultur för äldre.

Mål för Kultur för äldre

- Öka tillgängligheten till kulturupplevelser och eget skapande för äldre och funktionsnedsatta.
- Aktivitetssamordnaren ska stötta aktivitetsombuden på de särskilda boendena så att antalet aktiviteter för de boende kan öka.
- Öka samverkan mellan Laholms kommun, frivilligorganisationer och studieförbunden för att få fler kulturaktiviteter.
- Öka antalet behjälpliga volontärer till Träffpunkterna och andra sociala verksamheter.

3 www.folkhalsomyndigheten.se/pubreader/pdfview/131830?browserprint=1#chapter-131839_11

4 aldreshalsa.com/hur-hjarnan-paverkas-av-kulturella-aktiviteter/

Fokusområde 3. Laholm som konststad

Laholms kommun har en lång tradition av konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet och kallas ofta ”den lilla staden med de stora konstverken”. Sedan tidigt 1900-tal har investeringar i skulpturer och konstverk bidragit till att etablera kommunen som en konststad med ett rikt bestånd i stadens och landskapets miljöer. Konstnärlig gestaltning i gemensamma rum utgör ett strategiskt verktyg i arbetet med att utveckla socialt hållbara, tillgängliga och identitetsskapande livsmiljöer. Närvaron av konst i det offentliga rummet stärker upplevelsen av kvalitet, tillhörighet och kulturell kontinuitet.

Kommunen verkar för ett konstliv som präglas av kontinuitet, professionalitet och tillgänglighet. Genom gallerier, utställningslokaler och museum skapas mötesplatser för dialog mellan invånare och professionella aktörer samt arenor för barns och ungas möte med bild- och formkonst. Konstinstitutionerna bidrar därmed till representation, inkludering och ökad förståelse för samhällets mångfald.

Laholms kommun har förutsättningar att inta en ledande roll inom samtida konstnärlig verksamhet i Region Halland och i södra Sverige i stort. Genom en medveten strategi och långsiktig planering kan kommunen bidra till att stärka både sin egen och regionens kulturella profil och attraktionskraft som destination. Kommunens och regionens insatser för näringslivs- och destinationsutveckling är här centrala aktörer och arbetet ska ske i aktiv samverkan.

Den offentliga konsten

Den offentliga konsten i Laholm bidrar till att uppnå Region Hallands vision ”Halland – Bästa livsplatsen”.

Kommunen tillämpar ett långsiktigt förhållningssätt till förvaltning och utveckling av sin konstsamling. Detta sker med stöd av en bevarande- och skötselplan, där såväl underhåll som nyanskaffningar prioriteras. Vid om- och nybyggnation av kommunala lokaler tillämpas en procentregel för konstnärlig gestaltning som specificeras i “Riktlinjer för konstnärlig gestaltning vid ny-, till- och ombyggnad av lokaler för kommunal verksamhet”. (KF 2017-04-25 §69). En översyn av riktlinjen planeras under planperioden i syfta att kunna arbeta strategiskt med avsatta resurser.

Utöver den platsspecifika konsten disponerar kommunen en samling av så kallad lös konst, avsedd för placering i kommunala verksamhetslokaler. På så sätt tillgängliggörs konst i vardagen för kommunens medborgare, men även för medarbetare.

Gestaltad livsmiljö

Gestaltad livsmiljö är en strategi för att utveckla byggda miljöer med hög kvalitet, funktionalitet och hållbarhet. Begreppet omfattar stads- och landskapsplanering, byggnadsutformning, konstnärlig gestaltning och kulturmiljöfrågor. Syftet är att skapa inkluderande och identitetsskapande miljöer som är långsiktigt hållbara och anpassade till lokala behov. Konst och kulturmiljö utgör här viktiga delar, då de tillför både estetiska och sociala värden som stärker gemenskap, tillhörighet och platsers identitet.

I Laholm präglas arbetet med gestaltade livsmiljöer av en balans mellan bevarande och utveckling. Vidare är hållbarhet en central aspekt i arbetet med gestaltade livsmiljöer. Arbetet bedrivs främst genom kommunens gestaltningsgrupp, vars syfte är att tillgodose gestaltningskompetens inom samhällsbyggnad och med sina samlande kunskaper göra

bedömningar inom ärenden och projekt där gestaltningsfrågor är avgörande för det fortsatta arbetet och/eller behövs som underlag till beslut.

Teckningsmuseet - ett centrum för teckningskonst

Teckningsmuseet är Nordens enda museum för teckningskonst. Det är en plats där teckningen lyfts fram som konstart, och ett forum för samtida och historisk teckning. Här upplevs teckningskonst med alla dess olika uttrycksformer och användningsområden. Här diskuteras och fördjupas kunskapen kring teckningskonst både teoretiskt och praktiskt.

Museet producerar och visar solo- och grupputställningar, temautställningar och samlingsutställningar där olika genrer inom teckningsfältet representeras. Utställningarna representerar och reflekterar över historien och samtiden. Teckningsmuseet värnar om ett varierat och brett utbud och att vara en trygg arena för upplevelser, samtal och skapande. Museet arbetar med teckningen som kulturarv genom att visa och bevara Stiftelsen Teckningsmuseets samling (ca 25 000 teckningar) som inryms i museets lokaler.

Museets pedagogik och förmedling är en stor del av verksamheten med fokus på att inspirera och vara tillgänglig och inkluderande. Teckningsmuseet arbetar med att ge barn, unga och vuxna möjlighet att själva skapa. Att uttrycka sig, berätta visuellt och utveckla sin kreativitet i museets pedagogiska program, eller på egen hand med vägledande material i den öppna tecknarateljén. Museet erbjuder en inkluderande och tillåtande mötesplats där den konstnärliga processen är både fri och fokuserad.

Teckning är en av människans grundläggande uttrycksformer. Det är ett behov hos människan att uttrycka sig och berätta om det man vet, ser och känner. Teckningen är ett redskap för berättande, och utgör ofta grunden i en skapandeprocess då den används som en förlängning av tanken. Det som ska skapas tar ofta form allra först just som en teckning. Teckningen som uttrycksform är central i vår historia och berättar om den tid vi människor lever i och om hur det har varit. Det är ett kulturarv som behöver bevaras, visas, diskuteras och utvecklas i takt med tidens förändring.

Mål för Teckningsmuseet

- Att skapa förutsättningar för att kunna arbeta fram större och mer omfattande utställningar och kunna visa en större andel utställningar med konstnärer och illustratörer från andra länder.
- Att växa som centrum för teckningskonst regionalt, nationellt och internationellt, och utveckla verksamheten som besöksmål.
- Med utgångspunkt i utställningarna och Stiftelsen Teckningsmuseets samling erbjuda ett brett och i tiden relevant utbud av programaktiviteter, som guidningar, seminarier, workshops och föreläsningar.
- Utöka samarbetet med grundskolorna och erbjuda skolbesök med guidning och workshop.

Stadshusgalleriet

Stadshusgalleriet är Laholms kommunala konstgalleri och en central mötesplats för samtidskonst och konstpedagogiska utställningar. Galleriet ingår i ett regionalt konstnätverk och visar årligen flera utställningar med professionella konstnärer verksamma i Halland och Region Sydsverige. Genom sin konstnärliga profil och möjligheten till både separata och tematiska utställningar stärker galleriet det professionella konstlivet. Det utgör även en inköpskälla till kommunens konstsamling och tillämpar MU-avtalet, vilket bidrar till goda villkor för konstnärer och främjar regional samverkan.

Mål för Laholm som konststad

- Fortsatt profilera Laholm kring den offentliga konsten och förstärka konceptet ”den lilla staden med de stora konstverken”.
- Utöka antalet offentliga konstverk vart femte år för att kontinuerligt berika det gemensamma rummet i- och utanför centralorten.
- En översyn av “Riktlinjer för konstnärlig gestaltning vid ny-, till- och ombyggnad av lokaler för kommunal verksamhet” ska ske under planperioden.
- Verka för att samtliga tätorter och nya bostadsområden förses med offentlig konst.
- Inköp av lös konst och offentlig konst ska främst utgöras av verk av professionellt verksamma konstnärer som ett stöd i deras konstnärliga gärning.
- Etablera och främja nätverk för professionella kulturskapare i kommunen inom alla konstområden.

Fokusområde 4. Ett levande kulturarv

Kulturarvet består av spår och uttryck från det förflutna som tillmäts värde i samtiden. Det omfattar exempelvis fornlämningar, byggnader, konst, traditioner och berättelser. Kulturarvet är av central betydelse för ett demokratiskt samhälle då det främjar kunskap, lärande och historisk förståelse.

En framgångsrik förvaltning av kulturarvet förutsätter lokal förankring och medvetenhet. Invånarnas stolthet och delaktighet är avgörande. Här spelar kulturenheten, skolan, folkbildningen och det ideella föreningslivet en viktig roll.

Laholms historia är rik och mångfacetterad, med spår av bosättning i över 4000 år. Laholm är Hallands äldsta stad, omnämnd redan 1231. Regionen har präglats av territoriella skiften, särskilt under 1600-talet, innan Halland blev svenskt genom freden i Roskilde 1658. Jordbrukets betydelse har varit genomgående under århundradena.

Kulturmiljön omfattar både det fysiska landskapet och immateriella inslag som ortnamn, berättelser och traditioner. Det är av vikt att kulturmiljöer görs tillgängliga för alla, både fysiskt och digitalt. Kulturarvet bör även synliggöra de nationella minoriteternas historiska närvaro och betydelse. Kommunens hembygdsföreningar spelar en nyckelroll i bevarandet av det levande kulturarvet.

Lugnarohögen
Lugnarohögen i Hasslöv är en av Sveriges mest betydelsefulla bronsåldersgravar (ca 800–600 f.Kr.) och vittnar om en utvecklad samhällsstruktur för 3 000 år sedan. Vid utgrävningen 1926 påträffades landets första skeppssättning i en grav. Anläggningen gjordes tidigt tillgänglig för allmänheten 1927 och återinvigdes 2020 efter renovering. Genom *Visionsdokument Lugnarohögen i Hasslöv* (2022) betonas platsens potential som kulturarv och besöksmål.

Lagaholms slottruin
Skansholmen i centrala Laholm var under lång tid en strategisk plats för handel och militärt försvar. Här låg Lagaholms slott, uppfört på 1600-talet, som senare revs 1675. Slottsruinen och delar av bastionen är idag tillgängliga för allmänheten och utgör ett kulturarv av stort historiskt värde.

Inom ramen för Region Hallands destinationsutvecklingsprojekt *Lagaholm med omnejd* har en utvecklingsplan tagits fram under 2025, som pekar ut vägar för att stärka Lagaholms slottsruins roll som kulturhistorisk resurs och besöksmål.

Rådhuset
Rådhuset i Laholm, uppfört 1794 vid Stortorget, är en kulturhistoriskt värdefull byggnad som genomgick en större renovering 2023–2025. Byggnaden har haft olika funktioner, bland annat som våghus och arrestlokal, och hyser fortfarande en bevarad cell. Sedan 2019 drivs verksamheten av föreningen Gamla Laholm som öppnar huset för allmänheten och arrangerar kulturaktiviteter i samarbete med lokala aktörer.

Laholms keramiska kulturarv
Laholm har en lång tradition av keramik med rötter i medeltiden, där 1700-talets ”tuppafat” blivit särskilt kända. Under 1900-talet utvecklades industriproduktionen genom verkstäder som Laholms Keramik och Jani-Keramik, med framstående keramiker som Julius ”Pottelerius” Nilsson och Jane Wålstedt i spetsen. Arvet bevaras genom Laholms keramikmuseum och verksamhet i Gamla Krukmakeriet, där föreningen Konstkraft Laholm idag bedriver pedagogisk verksamhet och verkar för att levandegöra, tillgängliggöra och vidareutveckla pedagogisk verksamhet och verkar för att levandegöra, tillgängliggöra och vidareutveckla det keramiska kunnandet för både invånare och besökare.

Kraftverken längs Lagan
Längs Lagan finns ett industrihistoriskt stråk där vattenkraften haft avgörande betydelse för övergången från jordbruk till industrialisering. Kraftverken i Bassalt, Övre Knäred och Nedre Knäred, uppförda i jugendinspirerad arkitektur, utgör både teknikhistoriska och arkitektoniskt värdefulla industriminnen. Ett planerat infrastrukturprojekt innebär att dessa anläggningar avvecklas och att delar av Lagans sträckning återställs. Laholms kommun vill verka för att de nedlagda kraftverksbyggnaderna bevaras med sikte på att det kan tillskapas ett kulturreservat kring de nedlagda kraftverksmiljöerna i Knäred med omnejd. Ett sådant arbete bör ske i nära dialog med Länsstyrelsen.

Bingestickning
Bingestickning utvecklades i Halland under 1600-talet som ett viktigt komplement till jordbruket under nödår och har genom århundradena skapat en rik mönsterskatt. Traditionen kännetecknas idag främst av tvåfärgsstickning i rött, blått och vitt, även om fler färger förekommer. Binge är en levande kulturtradition som är särskilt förknippad med södra Halland.

Skydd av kulturarv vid kris, höjd beredskap och krig

Kommunen har, i enlighet med gällande lagstiftning och i samverkan med Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och andra relevanta aktörer, ett ansvar för att skydda kulturarvet vid kris, höjd beredskap och krig. Detta ansvar omfattar såväl materiella som immateriella delar av kulturarvet, såsom kulturmiljöer, byggnadsminnen, konst, litteratur, arkivhandlingar, samlingar och traditioner.

Kommunen ska, inom ramen för sitt ordinarie beredskapsarbete, identifiera och prioritera skyddsvärda objekt samt planera för nödvändiga skyddsåtgärder. Detta inkluderar både fysiskt skydd på plats och, där så krävs, medverkan i planering för eventuell undanförsel till säker förvaring. Samverkan med regionala och nationella kulturarvsinstitutioner, Svenska kyrkan och Försvarsmakten är av särskild vikt.

Länsstyrelsen ansvarar för att, i samråd med kommunen och andra förvaltare, utse och märka ut kulturegendom som anses särskilt skyddsvärd enligt 1954 års Haagkonvention med tilläggsprotokoll. Skyddsarbetet ska också beakta långsiktiga risker till följd av klimatförändringar, såsom översvämningar, skogsbränder och extremväder. Dessa utgör ett växande hot mot kulturarvet och ska hanteras inom ramen för kommunens klimatanpassningsarbete och övrig krisberedskap.

Kulturarvet bär identitet, kontinuitet, kunskap och demokratiska värden, och dess bevarande är särskilt angeläget i tider av samhällspåfrestningar. Skyddet av kulturarvet ska därför integreras i kommunens övergripande planerings- och beredskapsprocesser, inklusive risk- och sårbarhetsanalyser samt handlingsprogram för skydd mot olyckor.

Mål för Ett levande kulturarv

- Verka för att estetiskt och kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer bevaras för att kunna nyttjas och levandegöras.
- Arbeta för att dokumentera, bevara och levandegöra de immateriella kulturarven i Laholm genom riktade kulturprojekt och utbildningsinsatser.
- Förbereda för Lugnarohögens 100-årsjubileum 2027.
- Välkomna externa aktörer att levandegöra Lagaholmsruinen som plats och destination.
- Ta fram en plan för bevarande av det lokala kulturarvet för framtida invånare i händelse av höjd beredskap.

4. Övriga viktiga perspektiv

Kulturella och kreativa näringar

Kulturella och kreativa näringar är en central del av ett samhälles demokratiska bas och utveckling.

Konstnärlig frihet, yttrandefrihet och armlängds avstånd

Konstnärlig frihet och yttrandefrihet[5] är grundläggande förutsättningar för ett öppet och demokratiskt samhälle.[4] Konst- och kulturskapare ska vara fria i förhållande till olika typer av

[5] https://www.konstnarsnamnden.se/pdf/Ratten_till_konstnarlig_frihet_och_kreativitet-Rapport_av_Farida_Shaheed.pdf

finansiärer, såväl privata som offentliga. Inom den kommunala kulturverksamheten säkerställs dessa genom principen om armlängds avstånd, vilket innebär att politiken fastställer ramar och prioriteringar medan konstnärliga beslut överlåts till sakkunniga. Konstnärers rätt att uttrycka sig fritt ska värnas, också då det utmanar och provocerar. Principen om armlängds avstånd tillämpas inom alla verksamheter.

Att värna konstnärers rätt att fritt uttrycka sig är centralt, även när uttrycken är utmanande eller väcker debatt. För att motverka otillbörlig påverkan från politiska eller administrativa aktörer bör kommunen upprätthålla transparenta beslutsprocesser och tydliga riktlinjer som främjar ett mångfacetterat kulturliv. Ett vitalt kulturliv bidrar till demokratiskt deltagande, ökad yttrandefrihet och medborgarinflytande. Det är därför av stor vikt att den lokala kulturpolitiken fortsatt präglas av respekt för dessa värden.

I Halland utgör kulturskapare en växande del av arbetsmarknaden och den kreativa sektorn. Sedan 2014 har antalet yrkesverksamma inom kulturområdet ökat i regionen, med en tillväxttakt som överstiger den allmänna sysselsättningsökningen. Vanliga yrkesområden är formgivning, design, mode, media, scenkonst och musik, samt arkitektur, kulturupplevelser och audiovisuella medier.

De största koncentrationerna av kulturskapare återfinns i Halmstad, Kungsbacka och Varberg. I Laholms kommun utgör de cirka 1,7 procent av den totala sysselsättningen, vilket placerar kommunen i den lägre delen av regionens fördelning.[6] Även om Laholm följer regionens övergripande mönster avseende yrkesområden och inkomstnivåer, kvarstår utmaningar vad gäller ekonomisk trygghet, generationsväxling och representation av personer med utländsk bakgrund.

För att främja en hållbar utveckling för kulturskapare i regionen krävs insatser för att stärka arbetsmarknadsförutsättningarna, stimulera återväxten och öka den ekonomiska stabiliteten inom sektorn. Laholms kommun stödjer professionella kulturskapare genom exempelvis utställningsmöjligheter i Stadshusgalleriet, ersättning enligt MU-avtalet, genom att prioritera offentlig utsmyckning vid byggnation, och med ett sökbart arrangemangsbidrag. Kommunen stödjer även kulturutövare genom att erbjuda plattformar för kultur och främja arrangemang med professionella kulturskapare.

Internationalisering

Genom internationellt och interkulturellt utbyte främjas lokal och regional utveckling, demokratiska processer stärks och förståelsen för kulturella likheter och olikheter ökar. Ett levande kulturliv och goda internationella förbindelser inom utbildning och kultur bidrar till ökad attraktivitet för inflyttning och besök.

Art Inside Out (AIO) och Teckningsmuseet utgör centrala aktörer i detta arbete. Genom konstnärsresidens, samverkan med invånare och internationella samarbeten tillförs nya konstnärliga upplevelser och kontakter, vilket stärker kommunens kulturprofil och internationella position.

Laholms kulturpris

Laholms kulturpris utdelas som stöd, uppmuntran eller belöning för förtjänstfullt utförd insats inom skilda kulturella områden såsom litteratur, musik, konst, konsthantverk, teater, arkitektur, journalistik, film, dans, fotokonst, hembygdsvård med mera. Kulturpriset utdelas till en person,

[6] regionhalland.quarto.pub/kultur/

eller en grupp av personer, som är bosatta i Laholms kommun eller som i sin verksamhet har anknytning till kommunen. Priset delas inte ut till kommunala eller regionala tjänstepersoner som utövar sin kulturgärning i sin yrkesroll.

Mötesplatser och arenor för kultur

Samlingslokaler och andra mötesplatser är en viktig del i den kulturella infrastrukturen och kommunens totala kulturutbud. Behovet finns för en stärkt samverkan mellan lokalhållare, arrangörer, kommunen och Region Halland för att kulturupplevelser når ut, särskilt på mindre orter. Kommunen ska medverka till att det finns mötesplatser där människor kan träffas för social gemenskap, upplevelser, erfarenhetsutbyte och eget skapande.

Några viktiga lokalhållare för social gemenskap och kultur i kommunen är exempelvis bygdegårdar, hembygdsföreningar, kyrkor, kommunala träffpunkter och andra samlingslokaler. De mer kulturspecifika är till exempel biograf, Teckningsmuseet och biblioteken. De utgör en viktig infrastruktur för kultur, bildning och demokrati och är en nödvändig förutsättning för ett levande kulturliv för hela kommunen där invånarna kan uppleva och medskapa med god geografisk tillgänglighet och ett stort mått av egenmakt.

Intergenerationellt skapande[7] är viktigt för framtidens mötesplatser där gemensamma aktiviteter för äldre och yngre samt kulturinsatser riktade till föräldrar kan bidra till kommunens långsiktiga kulturutveckling utanför centralorten.

Laholms teater

Laholms teater är en kulturinstitution och mötesplats för teater, konserter, föreläsningar och konferenser. Byggnaden rymmer 230 sittplatser, är tekniskt välutrustad och har genomgått en omfattande renovering för att bevara sin anrika interiör. En levande teater i samhällets mitt är av stor vikt för att främja kulturell mångfald och erbjuda en plats för konstnärliga uttryck, vilket bidrar till ett rikt och varierat kulturutbud för invånare i alla åldrar. Teatern används även för kommunfullmäktiges sammanträden, vilket understryker dess betydelse som arena för både kultur och demokratiska processer.

Stadsparkscenen

Stadsparkscenen är en utomhusscen i Laholms stadspark som används för publika arrangemang som nationaldagsfirande, teater och allsång. Scenen kan bokas kostnadsfritt och utgör en öppen arena för olika målgrupper. Den omgivande stadsparken, med lekplatser och blomsterängar, utsågs 2013 till Sveriges vackraste park.

Campus Laholm Aula och Blackbox

Campus Laholm utgör en central plattform för utbildning och kulturell utveckling inom Laholms kommun. Byggnaden inhyser både Osbecksgymnasiet, vuxenutbildningen, Campusbiblioteket, Aktivitetshuset för unga och Kulturskolans verksamhet och erbjuder goda möjligheter för kulturella evenemang och mässor. De två scenerna, "Blackbox" och den större Aulan, är utrustade med professionella ljud- och ljusanläggningar. Det finns hörslinga i både Blackbox och Aula.

[7] https://ju.se/center/encell/kunskapsbank/reportage/reportage/2015-03-10-generationsmoten-stodjer-larande-och-okar-livskvaliten.html

Bibliotek och bokbuss

Folkbibliotek ska enligt bibliotekslagen främja intresset för kulturell verksamhet samt verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för delaktighet i kulturlivet. Bibliotekets verksamhet lägger grunden för språkutveckling, främjar läsglädje och verkar för det demokratiska samhällets utveckling. Det finns möjlighet för hobbykonstnärer att ställa ut sina alster på biblioteket. Bibliotekets uppdrag beskrivs närmare i kommunens biblioteksplan.

Det civila samhället och folkbildning

Det civila samhället spelar en stor roll för utveckling i en kommun. Att utbilda sig genom folkbildningen, folkhögskolor och studieförbund kan minska utbildningsklyftorna i samhället, öka mångfalden och den sociala sammanhållningen. Civilsamhället och folkbildningen, med studieförbund och folkhögskolor, utgör en viktig del av en kommuns kulturella infrastruktur och möjliggör kulturella mötesplatser i hela kommunen.

Stöd till föreningar, studieförbund och andra kulturaktörer

I Laholms kommun finns det ett stort antal föreningar och enskilda aktörer inom kulturområdet. Dessa svarar för en betydande del av det mycket varierande kulturutbud som årligen erbjuds runt om i kommunen. De ideella kulturföreningarna omfattas av Laholms kommuns reglemente för bidragsgivning till föreningslivet innefattande lokal- och driftsbidrag, aktivitetsbidrag, utveckling- och investeringsbidrag och arrangemangsbidrag. Föreningslivet har även en lägre taxa vid förhyrning av kommunala lokaler, till exempel Laholms teater. De privata kulturentreprenörerna står årligen bakom ett antal arrangemang av hög konstnärlig kvalitet, och även de har möjlighet att söka kommunens arrangemangsbidrag.

Arrangemangsbidrag

Laholms kommun ger bidrag till olika typer av arrangemang som genomförs i kommunen. Stöd kan sökas av både ideella föreningar, kulturentreprenörer, företag och privatpersoner med verksamhet i kommunen. Arrangemangsbidraget syftar till att främja arrangemang som är av intresse för invånare och besökare, stärker besöksnäringen och bidrar till kommunens varumärke. Stödet kan tilldelas arrangemang som utvecklar kulturlivet, breddar kulturens tillgänglighet oavsett bakgrund eller förutsättningar, samt bidrar till förbättrad folkhälsa genom att skapa mötesplatser och kreativa sammanhang.

Prioritet ges till arrangemang utanför sommarsäsongen (september–maj) för att stärka kulturutbudet under årets övriga månader. Stödet kan omfatta evenemangsspecifika kostnader såsom gage, marknadsföring, lokalkostnader, inhyrd utrustning eller kompetens samt fungera som förlustgaranti för att täcka eventuella underskott. Syftet är att säkerställa att arrangemang kan genomföras och berika Laholms kulturliv, samtidigt som ekonomiska risker minimeras.
Laholms kommun ser arrangemangsbidraget som en viktig insats för att stärka kulturens roll i samhällsutvecklingen och för att skapa ett levande och inkluderande kulturliv året om.

Kultur och folkhälsa

Laholms kommun har identifierat tio strategiska prioriteringar inom folkhälsoområdet. Kulturplanen 2026–2028 fokuserar på tre av dessa prioriteringar, Ofrivillig ensamhet, Suicidprevention, Arbete mot Våld i nära relationer, där kultur och skapande kan bidra.
Mycket tyder på att kultur och skapande har en positiv inverkan på den psykiska hälsan, och skapande kan vara en väg till att uttrycka känslor och därigenom hantera livets svårigheter.[8]

[8] https://www.folkhalsomyndigheten.se/pubreader/pdfview/131830?browserprint=1

Genom satsningar på kultur i vård och omsorg, kulturaktiviteter för unga samt främjande av meningsfulla fritidsaktiviteter stärker Laholm invånarnas välbefinnande. Kreativa uttrycksformer, såsom musik, teater och bildkonst, kan användas som verktyg för att hantera stress och förbättra den mentala hälsan. Kultur kan fungera som en brygga mellan människor och stärka den sociala sammanhållningen.

5. Uppföljning

Kultur- och folkhälsonämnden ska årligen följa upp Laholms kulturplans mål och utvecklingsmöjligheter i samband med nämndsplaneuppföljning under våren.

Uppföljning av överenskommelser om samverkan mellan Laholms kommun och Region Halland följs upp och utvärderas gemensamt. Kulturenheten redovisar årligen de insatser som gjorts för att genomföra överenskommelserna och analysera måluppfyllelsen mot Region Halland.